

СЕКЦІЯ 6. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ.

Зайцев О.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і підприємництва
Сумського державного університету*

Могильний В.В.

*старший викладач кафедри фінансів і підприємництва
Сумського державного університету
м. Суми, Україна*

РЕГУЛЮВАННЯ ПРИБУТКУ МЕЖЕЮ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ — МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Вважаємо доречним винести на обговорення конференції проблематичне питання яке, на перший погляд, здається досить суперечливим з позицій ринкової економіки, але є цілком ринковим, бо може ефективно спрацювати, на нашу думку, у напрямку макроекономічного зростаючого розвитку країни виключно лише в умовах функціонування економіки на ринкових засадах.

Ринкове господарювання як в теорії так і на практиці передбачає та законодавчо вибудовує діяльність послуго- або товаровиробничих суб'єктів господарювання (підприємств, фірм, об'єднань тощо) як таких комерційних організації, що зорієнтовані на отримання прибутку. Іншими словами, підприємство — це фінансово-економічний суб'єкт господарювання, що концентрує та використовує ресурси для виробництва товарів та послуг з метою отримання прибутку, що на практиці означає, в першу чергу, грошово-фінансову мету діяльності суб'єкта господарювання, тобто, отримання підприємством, фірмою, концерном прибутку у грошовій формі, а лише потім, у другу чергу, матеріально-економічна складова — випуск товарів (продукції). Таким чином, у сучасній економіці отримання прибутку у грошовому вимірюванні є основною метою будь-якої ринково-орієнтованої інституції.

Пропозиція, що пропонується до вашої уваги, це — законодавче обмеження розміру прибутку юридичної особи шляхом встановлення верхньої межі рентабельності. Більш детальні роз'яснення оприлюднювалися нами в джерелах [1, 2, 3].

На наш погляд, пропозиція щодо обмеження прибутку завдяки механізму законодавчого встановлення верхньої межі рентабельності, це — фінансовий механізм державного регулювання (збільшення чи зменшення) масового платоспроможного попиту [1, с. 91-97]. У свою чергу, за законами ринку неминучим відгуком на зростаючий попит очікується подальше зростання товарної маси з боку товаровиробничих підприємств. А існуючий зараз механізм, тобто механізм, що не обмежує прибуток, навпаки — це механізм стійкого пониження загального масового попиту. Під масовим попитом розуміємо, наприклад в Україні, платоспроможність 80—90% працездатного населення країни, що отримують власні основні доходи як наймані працівники. Водночас 10—20% осіб мають високі доходи, які майже не впливають на попит товарів і послуг повсякденного масового попиту, а впливають на зростання попиту лише для таких товарів одиничного, немасового попиту, як ексклюзивні авто, яхти, фешенебельні особняки тощо. І, що вкрай негативно для національної економіки, переважно, грошові кошти осіб з високими доходами перетікають у сферу банківського або спекулятивного бізнесу, і зазвичай, за межі своєї країни, а все це ніяк не підвищує масовий попит і купівельну спроможність 90% працездатного населення, принаймні за економічних умов сучасної України. Також, на наш погляд, пропозиція щодо обмеження прибутку через встановлення верхньої межі рентабельності — це (для промислових і торговельних підприємств) механізм перерозподілу грошових потоків із їхнього ринкового прибутку до фонду заробітної плати, що на наш погляд, збільшить попит на ринку споживчих товарів і, у свою чергу, приведе до зростання пропозиції з боку виробників. Отже, почнеться розгортання економіки в напрямку зростання. Це, по суті, і є механізм перезавантаження економіки, подібного до механізму, що відбувався у США у 80-ті роки ХХ

сторіччя, який згодом назвали рейгономікою. Але, на відміну від рейгономіки, зростання платозабезпеченого попиту з боку населення, за нашою моделлю, зростає не за рахунок банківських кредитів (як це відбувалось у рейгономіці — за рахунок кредитних грошей), а за рахунок власних грошей пересічних домогосподарств, які у своєму обігу не приводять до дефолтів і фінансових криз, що виникають на підставі невиконання боргових зобов'язань. Це механізм стимулювання попиту не через банківські кредити, а через систему обігу, через діловий оборот грошових потоків між домогосподарствами та підприємствами, як виробничими, так і торговельними, а також через підприємства надання послуг.

Також зазначимо, що можливі й інші варіанти оптимізаційного перерозподілу ринкового прибутку, які потребують свого подальшого системного дослідження, а саме:

- звільнення від податку на прибуток прибутку, який не перевищує фіксований рівень;
- включення до моделі фіксованої рентабельності прогресивної шкали оподаткування на прибуток, який перевищує фіксовану рентабельність;
- можливість перерозподілу частини ринкового прибутку, що перевищує фіксований розмір, до фондів підприємства із застосуванням до таких грошових сум окремої шкали оподаткування;
- грошові накопичення, що акумульовані у фондах підприємств, не можуть бути виведені за кордон, але можливо можуть бути внесеними лише в банки своєї країни або у взаємні національні корпоративні фонди;
- можливі й інші варіанти, як нові за змістом, так і змішані з вищезазначеними [4, 5].

На завершення зазначимо, що механізми законодавчого обмеження прибутку економічних суб'єктів уже давно застосовуються в багатьох розвинених країнах світу, зокрема і в Україні. Наприклад, в Україні вже давно встановлений максимальний рівень прибутку для багатьох підприємств-монополістів. Регулювання норми прибутку з боку держави в основному

використовується з метою контролю за ціноутворенням на підприємствах комунальних послуг, що перебувають у приватній власності. Наприкінці листопада 2016 року Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (НКРЕ), Постановою від 26.07.2013 року № 1029 зобов'язала Обленерго при переході на стимулююче регулювання (rate-of-return regulation) вкладати в мережі не менше 50% прибутку з існуючої на момент переходу бази активів [6].

Література:

1. Зайцев, О.В. Механізми оптимізаційного перерозподілу ринкового прибутку суб'єктів господарювання / О.В. Зайцев, В.В. Могильний // Управління інноваційною складовою економічної безпеки: монографія: у 4-х т. Т.3. Управління інноваційним базисом фінансової та інвестиційної складової економічної безпеки / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, В.Ю. Школи, В.О. Щербаченко. — Суми: ТОВ "Триторія", 2017. — С. 90-100.

2. Зайцев, О.В. Механізми регулювання ринкового прибутку суб'єктів господарювання / О.В. Зайцев, В.В. Могильний // Сучасні питання економіки і права: збірник наукових праць. — К.: КиМУ, 2017. — Вип. 1. — 2(5,6). — С. 213-219.

3. Зайцев, О.В. Проблеми оптимізації оподаткування прибутку підприємств в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду / О.В. Зайцев, В.В. Могильний // Причорноморські економічні студії. — 2017. — Вип. 22. — С. 177-182.

4. Галахова, О.В. Амортизаційна політика та її вплив на фінансові показники виробництва / О.В. Галахова, О.В. Зайцев // Технологический аудит и резервы производства. — 2013. — №6/3(14). — С. 7-11.

5. Зайцев, О.В. Факторна характеристика формування податків / О.В. Зайцев, О.А. Шовкопляс, О.В. Галахова // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. — 2012. — №4. — С. 64-74.

6. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, офіційний веб-сайт. [Electronic resource]. — Access mode: <http://www3.nerc.gov.ua/?id=7696>.

Бібліографічний опис: Зайцев, О.В. Регулювання прибутку межею рентабельності — механізм фінансової політики держави [Текст] / О.В. Зайцев; В.В. Могильний // Актуальні аспекти механізму модернізації економіки та фінансової системи країни: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 7 березня 2018 р.). — Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2018. — С. 77-80.